

Lerarentekort Almere

Raming 2019 – 2024

Stadhuisplein 1
Postbus 200
1300 AE Almere
Telefoon 14 036

Inleiding

Centerdata publiceert jaarlijks in opdracht van het ministerie van OCW een nieuwe arbeidsmarktraming voor onderwijspersoneel in het PO en VO. De jongste raming voor de arbeidsmarkt in Flevoland is gepubliceerd eind november 2018¹ en bevat o.a. cijfers over de arbeidsmarkt in Almere met een raming van het te verwachten tekort. De uitkomsten laten weliswaar tekorten zien voor Almere maar die tekorten zijn niet groot en relatief bescheiden ten opzichte van andere regio's.

Datum
4 april 2019

Kenmerk

Auteur
O&S/ William Roelofsen

Versie
1

Pagina
1/4

Er zou derhalve in Almere geen ernstig lerarentekort bestaan. Dat wordt echter door de Almeerse schoolbesturen heel anders ervaren. Die voelen wel degelijk schaarste in de arbeidsmarkt van onderwijzend personeel en moeten veel moeite doen om voldoende leraren voor de klas te krijgen. De vraag is dan ook in hoeverre de regionale component van de landelijke ramingen wel recht doet aan de lokale situatie in Almere.

Onderzoek & statistiek van de gemeente Almere heeft, samen met de gemeente Lelystad, het ministerie gevraagd een herrekening te laten doen door Centerdata op basis van leerlingenprognoses van de gemeenten zelf. Die herrekening is inmiddels uitgevoerd en de uitkomsten daarvan worden hieronder toegelicht.

Bijgestelde raming voor Almere

Het regiorapport van november 2018 met een raming voor de jaren 2019 – 2024 is o.a. gebaseerd op DUO-tellingen en DUO-prognoses van leerlingaantallen met peildatum 1 oktober 2016. De daarbij gebruikte referentieraming van OCW en de bevolkingsprognose PRIMOS zijn gebaseerd op waarnemingsjaren van daarvoor. Dat betekent dat de meest recente raming van Centerdata is gebaseerd op inmiddels gedateerde prognoses van leerlingaantallen. En de benodigde lerarenformatie is direct gerelateerd aan deze leerlingaantallen. Landelijk is dat geen probleem, maar regionaal kan dat tot forse verschillen leiden ten opzichte van recente waarnemingen en actuele prognoses. Daarom is in de bijgestelde raming voor Almere gebruik

¹ Zie Centerdata voor de rapporten 'De arbeidsmarkt voor leraren PO 2019-2024 – regio Flevoland', 'De arbeidsmarkt voor leraren VO 2019-2024 – regio Flevoland' of het landelijke rapport 'De toekomstige arbeidsmarkt voor onderwijspersoneel po, vo en mbo 2018-2028'.

gemaakt van de actuele gemeentelijke bevolkings- en leerlingenprognoses van eind 2018 met peildatum 1 oktober 2018.

Titel
Lerarentekort Almere

Het tweede aspect in het model van Centerdata is het niet opnemen van scholen, die gestart zijn na 1 oktober 2016 of die op het Plan van scholen staan. Die scholen ontbreken in de DUO-prognoses en derhalve ook in het rekenmodel. Dat hoeft geen probleem te zijn aangezien de leerlingen van deze nieuwe scholen in de raming zijn betrokken bij de bestaande scholen (immers de regionale bevolkingsprognose is leidend). Maar in het geval van Almere onderschatten de DUO-prognoses de huidige groei en naar verwachting ook die van de komende jaren. Derhalve is de groei van Almere op basis van de Almeerse prognoses in deze bijstelling opgenomen in het rekenmodel via de bestaande scholen.

Datum
4 april 2019

Kenmerk

Versie
1

Pagina
2/4

Het derde aspect in het model van Centerdata is het aggregeren en rapporteren van gegevens op het niveau en de locatie van de hoofdvestiging (op BRIN-niveau). Dat betekent dat leerlingen en formatie van nevenvestigingen in andere gemeenten zijn geteld en gerapporteerd bij de gemeente van de hoofdvestiging. Ook hier is dat landelijk en voor veel regio's geen probleem, maar in het geval van Almere levert dat een forse vertekening dat in de bijgestelde raming is gecorrigeerd. De leerlingen van de nevenvestiging van Al Iman zijn in mindering gebracht en de leerlingen van de Cascade, Shri Ganesh, Alexander Roozendaalschool en Aquarius/Nautilus zijn toegevoegd aan het rekenmodel. Met name de laatste twee (V)SO-scholen met ca 450 leerlingen hebben veel impact op de ramingen. De leraar-leerlingratio is in dit geval 1 op 8, wat betekent dat het om een omvang van $(450/8=)56$ fte gaat!

Het vierde en laatste aspect betreft het volledig ontbreken van de VO-school Aeres VMBO, zowel in Almere als Lelystad. Waarom die scholen ontbraken in de raming is niet duidelijk, maar in het geval van Almere betreft het ca 850 leerlingen en 53 fte leraren. De benodigde formatie en onvervulde vraag van Aeres is achteraf toegevoegd aan de berekeningen.

Lerarentekort Almere in het PO

Onder PO verstaan we alle scholen voor Basisonderwijs (BO), Speciaal basisonderwijs (SBO) en (voortgezet) Speciaal onderwijs of '(V)SO'. Het regiorapport van Centerdata rapporteert voor het Almeerse PO het volgende:

Regiorapport Flevoland 2019-2024	po					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
leerlingen	20.661	20.235	19.738	19.252	18.905	18.652
benodigde leraren (fte)	1.105	1.083	1.061	1.037	1.018	1.005
effectieve ratio ll/fte	18,7	18,7	18,6	18,6	18,6	18,6
vervangingsvraag (fte)	74	76	74	68	70	67
instroom (fte)	60	53	51	46	44	46
onvervulde vraag (fte)	17	19	20	18	24	33
onvervulde vraag (%)	1,6%	1,7%	1,9%	1,7%	2,3%	3,2%

Volgens deze raming zal het aantal leerlingen in het PO in 5 jaar tijd dalen met 2.000 leerlingen van 20,6 duizend naar 18,6 duizend. Als gevolg daarvan zal ook de benodigde lerarenformatie fors dalen met ca 100 fte van 1.100 naar 1.000. Desondanks is de verwachting dat de onvervulde vraag (ofwel het tekort aan leraren) langzaam zal toenemen van 17 naar 33 fte over 5 jaar.

Op grond van de actuele prognoses van Almere en de hiervoor beschreven correcties op de leerlingaantallen zijn de bijgestelde ramingen als volgt:

Leerlingenraming Almere incl. correcties*po*

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
leerlingen	21.493	21.654	21.738	21.823	22.030	22.257
benodigde leraren (fte)	1.174	1.179	1.182	1.183	1.191	1.200
effectieve ratio ll/fte	18,3	18,4	18,4	18,4	18,5	18,5
vervangingsvraag (fte)	81	76	78	73	74	75
instroom (fte)	72	73	72	67	71	69
onvervulde vraag (fte)	46	55	64	71	83	96
onvervulde vraag (%)	3,9%	4,7%	5,4%	6,0%	6,9%	8,0%

Titel
Lerarentekort AlmereDatum
4 april 2019

Kenmerk

Versie
1Pagina
3/4

Volgens de bijgestelde raming is het aantal leerlingen in 2019 ruim 800 hoger dan de oorspronkelijke raming. Dat komt niet alleen door de waarneming van 2018 en de bijgestelde prognose, maar ook door de correcties op nevenvestigingen. Het aantal leerlingen in het PO stijgt in deze raming in 5 jaar tijd met 800 leerlingen van 21,5 duizend naar 22,3 duizend. Als gevolg daarvan zal ook de benodigde lerarenformatie licht stijgen van 1.174 naar 1.200. De verwachting is nu dat de onvervulde vraag fors zal toenemen van 46 naar 96 fte over 5 jaar, ofwel 3 keer zo veel als de oorspronkelijke raming.

Lerarentekort Almere in het VO

Onder VO verstaan we alle scholen voor Voortgezet onderwijs (VO) en Praktijkonderwijs (PRO).

Het regiorapport van Centerdata rapporteert voor het Almeerse VO het volgende:

Regiorapport Flevoland 2019-2024*vo*

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
leerlingen	12.084	11.710	11.359	11.137	10.819	10.436
benodigde leraren (fte)	738	716	695	681	663	640
effectieve ratio ll/fte	16,4	16,4	16,4	16,3	16,3	16,3
vervangingsvraag (fte)	60	62	63	59	60	57
instroom (fte)	48	39	41	44	39	35
onvervulde vraag (fte)	7	8	10	12	14	13
onvervulde vraag (%)	1,0%	1,2%	1,4%	1,7%	2,1%	2,1%

Volgens deze raming zal het aantal leerlingen in het VO in 5 jaar tijd dalen met 1.600 leerlingen van 12,1 duizend naar 10,4 duizend. Als gevolg daarvan zal ook de benodigde lerarenformatie fors dalen met ca 100 fte van 738 naar 640. Desondanks is de verwachting dat de onvervulde vraag (ofwel het tekort aan leraren) iets zal toenemen van 7 naar 13 fte over 5 jaar.

Op grond van de actuele prognoses van Almere en de hiervoor beschreven correcties op de leerlingaantallen zijn de bijgestelde ramingen als volgt:

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
leerlingen	13.237	13.250	13.347	13.429	13.457	13.492
benodigde leraren (fte)	807	808	813	818	820	822
effectieve ratio ll/fte	16,4	16,4	16,4	16,4	16,4	16,4
vervangingsvraag (fte)	62	62	63	64	71	63
instroom (fte)	55	56	62	60	62	58
onvervulde vraag (fte)	12	18	25	33	43	51
onvervulde vraag (%)	1,4%	2,2%	3,0%	4,0%	5,3%	6,2%

Volgens de bijgestelde raming is het aantal leerlingen in 2019 bijna 1.200 hoger dan de oorspronkelijke raming. Dat komt met name door de toevoeging van Aeres VMBO. Het aantal leerlingen in het VO stijgt in deze raming in 5 jaar in beperkte mate met 300 leerlingen van 13,2 duizend naar 13,5 duizend. Als gevolg daarvan zal ook de benodigde lerarenformatie licht stijgen van 807 naar 822. De verwachting is nu dat de onvervulde vraag zal toenemen van 12 naar 51 fte over 5 jaar, ofwel 4 keer zo veel als de oorspronkelijke raming. We kunnen dit tekort niet vertalen naar een raming per vak. Maar dat zullen de schoolbesturen zelf wel kunnen inschatten op basis van eigen ervaring. Landelijk worden vooral tekorten geraamd bij de exacte vakken en de talen.

Directeuren

De ramingen op landelijk niveau rapporteren niet alleen de behoefte aan leraren maar ook die aan directeuren, omdat vraag en aanbod van directiefuncties sterk verweven is met die van leraren. Gezien de complexiteit en onvolledigheid van gegevens rapporteert Centerdata de omvang van de vraag naar directeuren niet op regionaal niveau. Het is derhalve niet aan te geven in welke mate tekorten zich voordoen bij directiefuncties, maar het zal duidelijk zijn dat tekorten bij leraren ook zijn weerslag zal hebben op de invulling van directiefuncties.

In Almere is de omvang van directeuren PO in aandeel fte ca 9% van die van leraren PO. In het VO is dat aandeel ca 7%. Verder geldt ook voor Almere dat de leeftijdsopbouw onder directeuren ouder is dan die onder leraren en dat de vervangingsvraag naar verwachting relatief gezien wat hoger zal zijn. Toch blijkt uit de landelijke cijfers dat het berekende tekort in Almere voor leraren + directeuren niet anders is dan die voor leraren alleen². Dat zou betekenen dat voor Almere géén tekort wordt geraamd bij directeuren. Wij zetten hier vraagtekens bij, maar navraag bij Centerdata bevestigt deze conclusie.

De hernieuwde raming voor Almere berekent de onvervulde vraag van leraren zonder directeuren. Aangezien de landelijke berekening in de oorspronkelijke raming géén aanvullend tekort heeft berekend voor directeuren in Almere zal dat naar verwachting ook gelden voor de hernieuwde raming. Hoewel we dit onderdeel niet in het model hebben kunnen toetsen. We houden dus onzekerheid of er al dan niet een onvervulde vraag resteert onder directeuren.

² Zie bijlagen F2 en G2 in het landelijke rapport dat rapporteert over het tekort aan leraren + directeuren. En tabel 4 in de regionale rapporten PO en VO dat rapporteert over het tekort aan leraren alleen.